

DASCĂLI CREȘTINI
- MODELE PENTRU TIMPUL NOSTRU:
NICOLAE STOICESCU ȘI PETRE DIACONU

† **Dr. Casian Crăciun,**
Episcopul Dunării de Jos

Nu de puține ori încercăm să ne raportăm la înaintași în toate domeniile de cercetare, cu convingerea că experiența și opera lor fac parte din viața noastră. Acest adevăr se probează în mod evident în lumea universitară, unde comuniunea dintre generațiile de intelectuali, prin bună comunicare, în duh științific, devine criteriu și valoare, fără de care nimeni nu poate să progreseze în munca de cercetare.

Tot atât de adevărat este și faptul că înaintașii în domeniul de cercetare devin normativi, măcar pentru timpul lor de viață, de investigație științifică și repere pentru unele situații ori stări de lucruri pe care nu le mai putem proba decât pe documentele ori mărturiile lor obiective. De cele mai multe ori, spre bucuria noastră, constatăm temeinicia, rigoarea științifică și marea pasiune a dascălilor de ieri în toate domeniile de cercetare, putând să observăm că, până în vremea noastră, nota dominantă a vieții lor și a cercetărilor transmite o stare de spirit profund umanistă, cu accente creștine și cu o iubire autentică de neam, de țară, de popor și de toate visteriile moral-spirituale și culturale, pe care ni le-au transmis ca pe o zestre testamentară, intuind toți că, în dialogul cu lumea europeană pe care ei l-au inițiat și pe care comunismul l-a stopat, avem mare nevoie de modelul, de exemplul și de capacitatea lor.

Iată două modele în acest sens, prezentate succint, ca un smerit omagiu, aici, la Dunărea de Jos și mai cu seamă în lumea universitară, cu speranța că mulți dintre noi, mai tineri ori foarte tineri, vom aprecia semnificația modelului de urmat în formarea noastră atât universitară, dar mai cu seamă civică.

Care ar fi motivele cinstirii unui astfel de savant ca Nicolae Stoicescu aici, la Dunărea de Jos?

Evident, în tot locul receptării mesajului vieții și operei unei personalități se organizează momente comemorative. Dar trebuie să existe și niște motivații mai profunde care țin de respectul pentru cei ce au făcut mult pentru alții, cărora le-a ușurat munca prin defrișarea căilor întunecoase din pădurea cunoașterii și le-a întins o mână în investigația proprie într-un domeniu sau altul al cercetării.

Nicolae Stoicescu¹ a marcat cu hărnicia sa, ca a unui călugăr benedictin, zone, nume și persoane care îl cinstesc și îl pomenesc ori de câte ori au prilejul să-i cunoască pasiunea, dragostea și lucrarea în folosul întregului

1. Nicolae Stoicescu s-a născut în Slatina, județul Olt, la 30 noiembrie 1924, din părinți transilvăneni. Tatăl, Nicu, era comerciant; mama, Maria - casnică. Între 1936-1944 frecventează cursurile Școlii Normale la București; în urma examenului, este clasificat întâiul și obține diploma de capacitate pentru învățător, iar în 1945, diploma de bacalaureat la Liceul din Găești, fiind clasificat al șaptelea din 251 de candidați. Urmează cursurile Facultății de Istorie din București (1945-1949), având ca profesori, între alții, pe George Brătianu, C.C. Giurescu, I. Nistor. În 1950 își ia examenul de stat la Facultatea de Istorie din cadrul Universității „C.I. Parhon” - București, după care funcționează ca asistent la Facultatea de Istorie, secția de istorie medie (1950-1951). Arestat sub acuzația de uneltire împotriva statului (octombrie 1951), își ispășește condamnarea politică în Penitenciarul Jilava și în Colonia penitenciară de la canal (Peninsula), între 1951-1954. După eliberarea din închisoare (noiembrie 1954) este nevoit să se angajeze ca vopsitor, normator la Șantierul de Construcții al Uzinelor „23 August” - București (1954-1956). Lucrează apoi ca redactor în cadrul Editurii Academiei (1956 - 1957), după care în 14 martie 1957, revine la Institutul de Istorie „N. Iorga”, în calitate de cercetător-ajutor, la 1 august 1960, postul pe care-l ocupa transformându-se în cercetător stagiar. În anul 1970 își susține doctoratul în istorie la Universitatea din București. Academia R.S.R. îi acordă în 1976 premiul „N. Bălcescu” pentru lucrarea *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor din Moldova*. Urmare a protestului adresat lui Nicolae Ceaușescu, sub forma unei „dedicații” pe monografia Matei Basarab (1988), cu privire la așa-zisa „sistemizare” a satelor, precum și după luarea de poziție deschisă și vehementă în cadrul Institutului „N. Iorga” împotriva demolării bisericilor și monumentelor, precum și a distrugerii satelor, este obligat să se pensioneze, fiindu-i interzise publicarea lucrărilor și chiar citarea numelui în lucrări de specialitate. Între 18 ianuarie - 28 iunie 1990, deține portofoliul de ministru al Cultelor, iar în perioada septembrie 1990 - iulie 1994 este ambasadorul României în Grecia. În noiembrie 1993 este ales membru de onoare al Academiei Române. Trece la cele veșnice în ziua de 15 septembrie 1999, după o lungă și grea suferință. A fost înmormântat la Cimitirul Bellu din București; ulterior, osemintele au fost mutate la Brașov.

În zilele de 12-13 noiembrie 2004, din inițiativa noastră, s-a organizat la Centrul Eparhial Galați un simpozion comemorativ (în anul când ar fi împlinit 80 de ani), la care au luat

neam românesc². Iată că Dumnezeu i-a rânduit în lucrarea de istoric și șansa de a face *istorie integrală*, adică istorie vie, bisericească, într-o perioadă de revenire a normalității prin sângeroase jertfe, prin nesfârșite dispute și conparte academicieni, profesori universitari de istorie, specialiști în cercetarea trecutului, care au evocat personalitatea lui Nicolae Stoicescu și contribuția sa remarcabilă la istoriografia românească.

2. Prezentăm câteva din lucrările în volum semnate de Nicolae Stoicescu, fără a aminti și numeroase studii și articole ori contribuții: *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, Editura Academiei, București, 1961, 363 p.+ il.; *Curteni și slujitori. Contribuții la istoria Armatei Române*, Ed. Militară, București, 1968, 383 p.; *Sfatul domnesc și marii dregători din Țara Românească și Moldova (sec. XIV - XVII)*, Editura Academiei, București, 1968, 315 p. (teză de doctorat); *Răscoala seimenilor sau răscoala populară? - 1655. Țara Românească*. București, 1968, 324 p. + il. (în colaborare); *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România, I, Țara Românească*, vol. I, II, Ed. Mitropoliei Olteniei, București, 1970, 800 p.; *Cum măsurau strămoșii? Metrologia medievală pe teritoriul României*. Cu o introducere despre metrologia antică de academician E. Condurachi, Ed. Științifică, București, 1971, 331 p. + 34 fig.; *Dicționar al marilor dregători din Țara Românească și Moldova, sec. XIV-XVII*, Ed. Enciclopedică, București, 1971, 456 p.; *Țările Române și Italia până la 1600*, Ed. Științifică, București, 1972, 405 p. + il. (în colaborare); *Bibliografia localităților și monumentelor medievale din Banat*, Timișoara, 1973, 192 p.; apărută și în MB, 22 (1972), nr. 10-12, p. 530 - 618; *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, vol. I, București, 1974, 987 p. (inclusiv Basarabia); *Locuințele bucureștene în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, „Studii și cercetări de istoria artei“, 1975; *Vlad Țepeș*, București, Edit. Academiei, 1976, 238 p.; ed. revăzută în lb. engleză 1978; cu ediții în lb. japoneză - 1980 și în lb. greacă - 1992; *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România, II - Moldova*, Craiova, 1971, 426 p. (extras din M.O. 1966 - 1971); *Târgoviște și monumentele sale*, București, 1976, 324 p. (în colaborare); *Vlad Țepeș - Prince of Walachia*, București, Ed. Academiei, 1978, 194 p. (ed. în lb. engleză, cu multe modificări față de ed. 1976); *Mănăstirea Humor*, București, 1978, 50 p. (cu ed. în lb. franceză, engleză, germană); *Vlad Țepeș*, București, Ed. Militară, 1979, 197 p. + il. (colecția „Domnitori și voievozi“); *Continuitatea românilor. Privire istoriografică. Istoricul problemei. Dovezile continuității*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1980, 248 p.; ed. revăzută în lb. engleză, 1983, 312 p. (prima lucrare generală despre această controversată problemă); *1330. Posada*, Ed. Militară, București, 1980, 228 p. (în colaborare); *Vlad Țepeș* (în lb. japoneză), Tokio, Ed. Kobunsha, 1980, 273 p.; *Vlad Țepeș* (în lb. japoneză, altă ediție), Tokio, 1982, 183 p.; *Matei Basarab*, București, Ed. Militară, 1982, 246 p. + il. (colecția „Domnitori și voievozi“); *Unitatea românilor în Evul Mediu*, Ed. Academiei, București, 1983, 184 p.; *The continuity of the Romanian People*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1983, 312 p. (ed. din 1980, refăcută); *Radu de la Afumați (1522 - 1529)*, Ed. Militară, București, 1983, 159 p. + il. (colecția „Domnitori și voievozi“); *Continuitatea daco - romanilor în istoriografia română și străină*, Editura Politică, București, 1984, 232 p. (în colaborare); *Dicționar istoric al județului Dâmbovița*, Târgoviște, 1984, 268 p. + il. (în colaborare); *Age - Old Factors of Romanian Unity*, Editura Academiei, București, 1986,

testări, care nu au ocolit și nu ocolesc nici Biserica. În astfel de momente, prezența sa temporară în demnitatea de ministru al Cultelor a devenit șansă și mângâiere, dar și ocazie de reluare a dialogului și cooperării firești între Biserică și Stat, în folosul redresării moral-spirituale a poporului.

La Dunărea de Jos, Nicolae Stoicescu a participat în calitate de ministru la hirotonia noastră și în catedrala episcopului Melchisedec Ștefănescu a rostit o cuvântare programatică pentru legătura sacră dintre popor și Biserica sa. Din acel loc, din acel moment și din gândirea și fidelitatea sa față de Dumnezeu, de neam și de țară, s-au născut entuziasmul, energia și împreună-lucrarea tuturor factorilor responsabili de refacerea chipului uman, de inspirație creștină, după era „omului nou“ aici, în „orașul roșu“ devenit cetatea Sfântului Apostol Andrei.

Ministrul Nicolae Stoicescu a prezentat în fața Sfântului Altar onestitatea demnitarului de stat creștin față de rădăcinile istorice, cultural-spirituale și socio-umane ale poporului român, prin și în Biserica sa!

„Vremurile noi de care vorbea Înalt Prea Sfințitul Antim - spunea Nicolae Stoicescu - fac ca în fața dumneavoastră, în fața altarului, să se găsească un ministru creștin, și nu unul păgân ca înainte. Orașul acesta în care ne aflăm îl cunosc. Eu am vorbit o dată aici profesorilor de istorie, pentru că eu sunt istoric de meserie și am și scris articole într-o revistă a dumneavoastră «Danubius». Așa că îi știu pe arheologi, pe istorici; deci, locul acesta nu-mi este străin.

De altfel, explicația numelui acela «Gala», care înseamnă vitejie parcă vă caracterizează; văd niște fețe de români și de buni creștini. Trăim astăzi un moment istoric. Aveți un nou arhiepiscop-vicar care poartă și numele orașului dumneavoastră. Întâmplările acestea pe care le-am trăit și care sunt în curs de desfășurare au adus înnoiri mari nu numai în viața țării noastre, dar și în viața Bisericii.

Așa cum știți, vechiul Departament al Cultelor unde activau foarte mulți

224 p.; *Bătălia de la Rovine. 17 mai 1395*, Ed. Militară, București, 1986, 95 p.; *Mircea cel Mare (1386 - 1418). 600 de ani de la urcarea pe tronul Țării Românești*, Edit. Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1987, 421 p. (în colaborare); *Matei Basarab*, Ed. Academiei, București, 1988, 221 p. + il.; *Constantin Șerban*, Ed. Militară, București, 1990, 136 p. (colecția „Domnitori și voievozi“); *Din istoria relațiilor româno-elene*, tom. I, Atena, 1993, 70 p. (în lb. greacă); *O falsă problemă istorică. Discontinuitatea poporului român pe teritoriul românesc*, București, 1993, 357 p.; *Dracula. Mit și adevăr istoric* (în limba greacă), Atena, 1992, 204 p. + planșe.

3. Discurs rostit în biserica „Sfântul Nicolae“ din Galați, la 19 februarie 1990.

oameni puși în slujba securității, activiști de partid, s-a desființat, iar în locul său s-a înființat un nou minister, care nu mai persecută Biserica, ci, dimpotrivă, îi încurajează activitatea. Cunoscând rolul istoric al Bisericii noastre, rolul în trecutul istoric al neamului nostru, ca istoric și ca ministru trecător pe la Ministerul Cultelor - pentru că știți că Guvernul nostru este unul provizoriu până la alegeri - mă bucur să vă anunț că Biserica în noul nostru stat, în noua noastră orânduire liberă și democrată, va juca de acum încolo rolul istoric pe care l-a avut în trecutul nostru, de colaborare la înfăptuirile acestea frumoase pe care va trebui să le realizăm, la redresarea morală a neamului nostru, la asigurarea unității sufletești, a unității de neam, mai ales acum, în aceste momente de transformări. Asigurând Biserica de tot sprijinul ministerului pe care îl conduc, socot că și Biserica trebuie să facă tot ce poate acum în aceste împrejurări pentru a contribui cu toată puterea sa, cu toată vigoarea sa, pentru ceea ce ziceam înainte și anume redresarea morală și spirituală a neamului nostru de care avem atâta nevoie.

În cadrul acestui proces de înnoire care a cuprins și Biserica, așa cum vedeți prin ziare, la ultima ședință a Sfântului Sinod au fost aleși patru tineri vicari-arhieri. Unul aici la Dunărea de Jos, altul la Timișoara, altul la Sibiu, altul la Alba-Iulia. Deci, este un proces de revigorare, de reîntinerire a ierarhiei Bisericii strămoșești. Această reîntinerire nu ar fi fost posibilă în vechiul regim când fiecare act, fiecare gest era supravegheat și când Biserica era împiedicată să își desfășoare activitatea în liniște în slujba neamului nostru.

Vor urma, probabil, și alte asemenea acțiuni de reîntinerire și de redresare chiar și a preoțimii, pentru că și acolo trebuie să se mai facă câte ceva.

Părintele episcop Casian, care este în dreapta mea, este un om învățat, are voce frumoasă, are prezență frumoasă astfel, încât sper că veți fi bucuroși să îl aveți în mijlocul dumneavoastră.

Pe umerii săi sunt sarcini grele. Sarcini mai grele decât ale predecesorilor săi. Bisericile care au fost demolate de vechiul regim trebuie re-clădite. În afară de aceasta, va trebui să se înceapă procesul de catehizare, de predare a religiei în școli, dacă se va putea. Copiii să ia calea Bisericii și Biserica să facă educația morală, religioasă, creștină atât de necesară tineretului nostru.

Deci, dragă părinte episcop, aveți în față sarcini mari! Aș fi onorat,

aș fi bucuros să vă văd la lucru, să vin oricând aici și să apreciez lucrarea vrednică pe care nu mă îndoiesc că o veți desfășura.

Vă urez păstorire îndelungată, plină de roade și să rămâneți în istoria Bisericii ca un mare ierarh“.³

Aș spune, așadar, că nu doar locul de naștere ori cel evocat în lucrările savantului Nicolae Stoicescu îi conferă demnitatea de apropiere și de cinstire, ci mai cu seamă locul unde s-a implicat în sădirea speranței în vremuri de răscruce și unde a contribuit la renașterea vieții în sensul total.

Așa am simțit din prima clipă. Așa l-am simțit mai apoi și așa îl simțim și astăzi. Prezent, dinamic, demn!

1. Și-a lăsat amprenta personalității sale prin opera din care nu lipsesc considerațiile pertinente față de spațiul creștin al Dunării de Jos⁴. Acest spațiu reprezintă kilometrul zero, dacă suntem realiști, în obârșia daco-romană, în continuitatea românilor, în ciuda invaziilor migratoare, în strălucirea erei voievodale, în armonia multietnică și pluralistă la Dunăre, în fine, în fidelitatea echilibrului pe întinsul a două milenii pe aceste binecuvântate locuri, la răscrucea dintre Europa și Asia, și nu numai, între lumea greco-romană și mai târziu cea slavă.

2. Aici și-a reafirmat credința sa în mod public, prin interesantele interviuri acordate presei de la Galați⁵ și Brăila.

3. Aici a fost martor la prima hirotonie de arhiepiscop în libertate, la Galați,

4. Cităm aici câteva din lucrările care cuprind în aria de cercetare și zona Dunării de Jos: *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România, I, Țara Românească*, vol. I, II, Ed. Mitropoliei Olteniei, București, 1970, 800 p.; *Repertoriul bibliografic al localităților și monumentelor medievale din Moldova*, vol. I, București, 1974, 987 p.; *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România, II, Moldova*, Craiova, 1971, 426 p.; *Matei Basarab*, Ed. Militară, București, 1982, 246 p.; *Bibliografia privind vechiul oraș Galați și monumentele sale*, în „Danubius“, 4, 1970, p. 287-300.

5. La 20 februarie 1990, într-un interviu realizat de Grigore Lazarovici și publicat în cotidianul gălățean „Viața liberă“, p. 1-3, Nicolae Stoicescu își motiva prezența la Galați spunând: „Am venit să particip la instalarea în funcția de arhiepiscop-vicar al Eparhiei Dunării de Jos - în persoana unui arhiepiscop valoros, un om de cultură care se numește Casian Gălățeanul... La slujba de hirotonire, am văzut în privirile credincioșilor bucuria de a avea în mijlocul lor un astfel de ierarh. Instalarea lui ca arhiepiscop-vicar la Galați face parte din politica de revigorare a ierarhiei Bisericii Ortodoxe Române, fapt ce nu era posibil în regimul dictatorial. Se are în vedere îmbunătățirea activității Bisericii, care este chemată să aibă un rol fundamental în opera de însănătoșire morală și de redresare a poporului nostru“. Tot atunci, întrebând în ce măsură va putea contribui Biserica la stabilizarea situației în țară

și chiar de Sfintele Paști, la așezarea primei temelii de biserică în municipiul Brăila⁶ și mai târziu, la Tecuci. A asistat ca ministru la hirotonie în biserica cu hramul Sfântul Nicolae, ocrotitorul său; la biserica cu hramul Nașterea Domnului - Brăila, ca semn al renașterii coerenței între Biserică și națiune;

și cum se va manifesta ea în condițiile unei democrații autentice, istoricul Stoicescu a spus: „Aș răspunde în ordine inversă la întrebările puse. Dacă înainte de Revoluție, Biserica era persecutată, acum, aceasta a devenit un colaborator apropiat al statului. Există o deplină libertate în noul nostru stat democratic. Iată de ce găsesc deosebit de importantă implicarea fără rezerve a Bisericii în activitatea de asanare morală, de curățire a sufletelor; a conștiințelor îndochinate. Biserica va trebui să-și recapete rolul istoric pe care l-a avut în trecutul poporului nostru. Socotesc necesar, pe de altă parte, ca și la Galați să înceapă cât mai repede acțiunea de reconstrucție a bisericilor demolate.

Până la introducerea, în mod oficial, a religiei în școli, preoții sunt liberi să facă educație religioasă, cateheză, pentru toți copiii și tinerii dornici să-și formeze sufletul în acest spirit. Cu alte cuvinte, regimul actual nu numai că nu împiedică activitatea Bisericii, dar îi asigură întreaga libertate și îi cere să-și facă datoria participând astfel la opera de reconstrucție și redresare națională. Este adevărat că noile relații dintre stat și Biserică nu sunt statuate, deoarece nu există - deocamdată - o Lege a cultelor; pe care nu o putem aproba decât într-un viitor Parlament al țării. Dar, de pe acum, în această perioadă tranzitorie, dorim să punem temelie cadrului absolut liber în care Biserica să-și desfășoare activitatea. Acum este momentul ca Biserica să-și cheme credincioșii la liniște, la pace, muncă, înfrățire, dragoste - față de care ridicarea țării, redresarea ei din mocirla lăsată de dictatură nu ar fi posibile“. În finalul interviului, referindu-se la istorie, Nicolae Stoicescu remarcă: „Istoria, ca știință socială a fost obligată să mintă. Eu sunt specialist în Istoria medievală, dar asta nu înseamnă că nu mă interesează această știință în ansamblul ei. Au fost încercări de a fi schimbată istoria neamului, de la origini și până în prezent. Unii au vrut să ne facă daci pur sânge... S-a mers până acolo, încât dictatorul se identifica cu toți marii înaintași ai țării noastre: Mircea cel Bătrân, Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare etc. Dar toate acestea nu se pot discuta în câteva cuvinte. Aș vrea să remarc totuși că Istoria contemporană a fost pur și simplu mutilată. Pentru a sparge această crustă și a ajunge la adevăr, ne trebuie nouă, istoricilor, un târnăcop foarte solid, o muncă extraordinară, să facem lumină“.

6. În cuvântul său, ministrul Nicolae Stoicescu, în fața a cca 40.000 de brăileni, a considerat evenimentul așezării pietrei fundamentale a catedralei drept un miracol: „Dumnezeu a coborât astăzi printre noi - spunea entuziasmat vorbitorul - iar noi ne-am regăsit în El și El în noi... Ați văzut puterea Bisericii, forța sa uriașă. Parcă-L auzim pe Hristos spunând: «Îndrăzniți, Eu am biruit lumea». Aveți în mijlocul dumneavoastră pe unul din cei mai harnici arhieriei, căruia-i stau alături, după cum ați văzut nu numai sute de preoți și zeci de mii de credincioși, dar și armata, și poliția, în dorința refacerii unității între instituțiile statului și între oameni deopotrivă... Să dea Dumnezeu să nu uităm niciodată aceste clipe înălțătoare și să ne aducem aminte de ele în toate momentele grele prin care vom trece...“.

la biserica cu hramul Sfinții Împărați Constantin și Elena - Tecuci, ca să arate peste timp armonioasa conlucrare între slujitori și dregătorii creștini în spiritul Sfântului Constantin cel Mare.

4. A fost primul demnitar care ne-a trimis, împreună cu doamna Stoicescu, soli de Sfintele Paști cu ajutoare filantropice pentru bătrâni.

5. A fost cel ce ne-a invitat la Atena, să așezăm o mărturie voievodală într-un gen de „Panteon al Maicii Domnului Eliberatoarea“ .

Iată un argument drag nouă, celor ce am trăit și trăim într-o profundă conștiință a deschiderii față de alții din Europa, care aici nu sunt niciodată străini. Iată doar câteva argumente istorice, bisericești, sociale, diplomatice și mai cu seamă cel al credincioșiei noastre față de prezența sa binefăcătoare națiunii și Bisericii sale totdeauna și în vecii vecilor!

Pe deasupra, rămâne chipul senin și plin de iubire față de Dumnezeu, de neam și de valorile netrecătoare ale românilor, rămâne un model care ar fi împlinit de Sf. Ap. Andrei 80 de ani! De aceea l-am cinstit și-l vom cinsti mereu!

Diaconia fără preget a domnului Petre Diaconu în slujba arheologiei românești

În continuare, prezentăm câteva repere din viața dlui prof. univ. Petre Diaconu, la împlinirea frumoasei vârste de 80 de ani, coleg de generație și de rezistență cu prof. Nicolae Stoicescu.

Editura „Istros“ a Muzeului Brăilei ne oferă o nouă mărturie de excepțională importanță culturală, prin publicarea volumului omagial închinat personalității, demnității umane și științifice a domnului prof. dr. Petre Diaconu, la împlinirea frumoasei vârste de 80 de ani. Se continuă o necesară aducere în prim-planul vieții spiritual-culturale a truditărilor de o viață întreagă în folosul nostru, al tuturor. Așa, aceeași editură ne-a oferit un volum închinat personalității domnului Petre Năsturel de la Paris, mare istoric și bizantinolog al românilor.

Acum, aceeași editură se onorează cinstind pe prietenul de o viață al domnului Petre Năsturel, domnul Petre Diaconu. Este o modalitate concretă de consfințire publică a valorilor care se întâlnesc și care ne invită să ne apropiem mai mult de opera și de mesajul profund uman și creștin al dascălilor și învățaților neamului nostru.

Închinarea unui volum de contribuții științifice ale celor mai reprezen-

tativi cercetători, pasionați de istoria și de trecutul, dar mai ales de chemarea prezentă a românilor astăzi în spațiul european, se constituie într-un act public de recunoaștere a Școlii românești de Arheologie și a unuia dintre cei mai pasionați, mai harnici și mai competenți reprezentanți ai ei, domnul Petre Diaconu.

Despre viața și opera sa se exprimă și se vor mai exprima mulți ucenici și prieteni, așa cum o fac domnii Mihai Irimia și Ionel Cârdeș.

Ceea ce impresionează însă în lucrarea domniei sale este tocmai diaconia fără preget, slujirea cu pasiune și hărnicie, fără odihnă, din tinerețe, în sobor cu toți ucenicii pe care i-a format, i-a îndrumat și i-a ajutat să se afirme pe cele mai severe criterii ale acribiei științifice. Mare pasionat pentru cercetarea istorico-arheologică a spațiului din stânga și din dreapta Dunării, a scos la iveală incontestabile mărturii ale vechimii, continuității și contribuției românilor la cristalizarea și la afirmarea civilizației de sorginte bizantină, exprimată în limba de obârșie latină.

Distinsul cercetător nu s-a mărginit doar la spațiul său original, ci a abordat zonele carpato-danubiano-pontice în relație cu stepele de la Ural și până în nordul, centrul și sud-estul Europei. Evident, și-a consacrat cea mai mare parte a cercetărilor arheologice de-a lungul Dunării, fiind o autoritate incontestabilă în zona Dunării de Jos, privind mărturiile din sec. X-XII, o perioadă atât de importantă în stabilirea continuității în aceste ținuturi românești.

Impresionantă este apoi legătura domnului profesor cu ucenicii, învățându-i să lectureze cu atenție „cartea săpăturilor arheologice“ care dispăre imediat ce s-a încheiat lucrarea arheologului ce trebuie să fie un interpret fidel, dublat de erudiție și onestitate, pentru a transfera adevărul din măruntaiele pământului pe documentele tipărite, spre informarea celor mulți. În acest sens, distinsul cercetător continuă să citească în noianul de documente descoperite la Păcuiul lui Soare, luminându-se și luminând pe mulți cu valoroasele mărturii menite să îmbogățească știința românească cu nestemate ale trecutului, ca temelii ale prezentului vieții noastre.

Dar de ce apare acest volum închinat domnului Petre Diaconu la Brăila?

Pentru că și-a extins cercetările și-n această valoroasă vatră de mărturii arheologice a Dunării de Jos și a oferit, spre bucuria noastră, o parte din descoperiri de la Păcuiul lui Soare celebrului Muzeu al Brăilei. De asemenea, tot Brăilei i-a oferit importante daruri de specialiști de marcă, precum dl

dr. Căndea, dl dr. Sârbu ș.a., autentici ucenici la „diaconia“ sa arheologică și la metoda sa științifică. Acolo unde magistrul își trimite ucenicii și acolo unde ei sunt recunoscători celui ce i-a format, se naște actul de recunoștință și de cinstire reală, care merită toată aprecierea și admirația.

Brăila, impresionantă vatră de cultură și de civilizație românească și europeană, unde nu pot fi uitate niciodată personalitățile care au onorat-o și au slujit-o, îl omagiază pe profesorul Diaconu, la propunerea ucenicului său și a colegilor de la Muzeul Brăilei, cu „Cetățenia de Onoare“ de „Zilele cetății Sfântului Ierarh Nicolae“, 6 decembrie 2004.

Eparhia Dunării de Jos este mult mai bogată cu un autentic magistrul, a cărui viață și operă este un dar neprețuit al trecutului nostru adus în cotidianul, uneori prea îndepărtat de lumea valorilor și de exemplaritatea savanților. Nu numai Brăila participă însă la această bucurie a sărbătoririi domnului profesor, ci și Galațiul, căci distinsa doamnă Aurelia, care l-a însoțit în viață și în lucrarea științifică, este fiica cetății Sfântului Andrei. Pe lângă toate acestea, dăm mărturie cu recunoștință și faptul că dl Petre Diaconu s-a numărat printre istoricii de marcă ai vremii noastre, care s-a alăturat colectivului de autori ai unor valoroase volume de istorie ecleziastică apărute în editura acestei eparhii, prin grija înaintașului nostru în scaunul de la Dunărea de Jos.

Adunând florile de gânduri și de prețuire cu toți cinstitorii domniei sale care s-au exprimat în acest volum într-un frumos buchet, i-l oferim cuviincios, din inimă, dorindu-i mulți și binecuvântați ani „în diaconia“ ostenelilor arheologice.

Cu înaltă prețuire savantului și arhierească binecuvântare creștinului Petre Diaconu.